

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТИ НА ТЕРИТОРИЇ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“ в Нью-Йорку 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу в Нью-Йорку 4-1018. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРЕЗИДЕНТ ПРЯМУЄ ДО СВОЄІ ЦІЛІ

ВАШИНГТОН. — Провідники з конгресу просили президента Рузвельта, щоб він у часі біжучої конгресової сесії не дуже напружував з ухваленням свого організаціїного законопроекту. Але президент не обіцяв їм цього. Навпаки, він рішений у часі цієї сесії домогтися ухвалення згаданого законопроекту, на основі якого він зможе поробити в адміністрації поважні зміни. Всетаки він обіцяв конгресовим провідникам не натискати на них у той час, коли під дискусією піде законопроект про години праці й заплати.

ВИБОРЧИЙ ЗАКОЛОТ У ПЕНСИЛВЕНІ

ФІЛАДЕЛЬФІЯ. — Серед демократів у Філадельфії повстав напередодні губернаторських виборів поважний розлам. Вони не можуть погодитись на одного кандидата. Щоб залагодити цей розлам, вмішався до місцевих справ голова демократичного національного комітету, Джеймс Фарлі, і порадив їм, щоб узяти собі на кандидата на губернатора Томаса Кенеді, а на сенатора теперішнього губернатора Ерлія. Фарлі говорив їм, що коли не погодяться, то Пенсильванія готова знову перейти в руки республіканців, у яких вона знаходилася від найдавніших часів. Шойно за Френкліна Рузвельта вдалося демократам захопити владу. А тепер через розлам демократи готові знов її втратити. Але Філадельфійські демократи не погодилися на раду Фарлі і гостро проти неї заперечували. Бо Кенеді є на услугах Джона Луїса, говорили вони. Також з огірченням зазначували, що Демократична Партія в Пенсильвенії в останніх роках дала багато доказів лояльності супроти теперішнього уряду, і коли з боку урядових кругів виходять якісь поради, то ті поради повинні чулитись з місцевими демократичними настроями.

СУДОВА РОЗПРАВА РОЗКРИВАЄ СКАНДАЛИ.

ЛОНДОН (Кентокі). — Судовий процес проти місцевих власників копалень за те, що вони не допускали до організування робітників у робітничі юнії, розкриває великі скандали і надужиття з боку поліції. Місцевий шериф був сліпим знаряддям у руках власників копалень і навіть уживав неправдоподібно зброю проти робітників, внаслідок чого загинули кілька робітників. Тепер, як тільки процес розпочався, той шериф утік. Але федеральні агенти зловили його в сусідньому стейті, куди він був заховався.

ЗНАЙШЛИ ПОКЛАДИ ПЛЯТИНИ.

ВАШИНГТОН. — Геологічна комісія подала до відомства, що в стейті Колорадо відкрили поклади плятини. Ці поклади є настільки багаті, що цілком добре будуть виплачуватись, щоб їх видобувати. Як відомо, в Колорадо існують найбільші американські копальні золота і срібла.

НАЗНАЧИЛИ СЛІДЧОГО В СПРАВІ ГЕРСОНА.

НЬО-ЙОРК. — Судові власті назначили адвоката Кіндія слідчим у справі Герсона. Як відомо, недавно викрилося, що два ньюйорські судді змінили судові реєстри відомого комуніста Герсона, в яких було записано, що він має заплатити \$150 за чини. Вони змінили назвище Герсона на „Гілсон“. У той спосіб хотіли затерти минулість Герсона.

РУЗВЕЛТ ГРАТУЮЄ ВАРГАСОВІ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт післяв гратуляційну депешу президенту диктаторові Варгасові, коли йому вдалося вийти ціло з нападу фашистів і здавити спробу перевороту. Варгас на те відповів теж теплою телеграмою, кажучи, що йому вдалося здавити спробу перевороту чужої політичної струї і задержати традиційну бразильську демократію.

БОРІТЬБА МЕКСИКАНСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

МЕКСИКО СІТІ. — Мексиканські студенти-соціалісти, які в теорії голосять демократичні засади, подібно як і всі інші соціалісти, напали на місцевий університет, у якому ректором був один професор консерватист, і силою хотіли того професора викинути та передати університет в руки своїх співбизначців. В обороні професора стали студенти консерватисти і в університеті виявилася боротьба, в якій кілька студентів тяжко ранено. Правдоподібно один помре.

ВЕЛИКИЙ ВОГОНЬ У ГОТЕЛІ.

АТЛАНТА (Джорджія). — В одному місцевому готелі вибухла пожежа, внаслідок якої згоріло 27 людей. Але точний список жертв іще невідомий. Правдоподібно їх буде більше. Всіх гостей було сімдесят кілька, а з них тільки частина є при житті.

ПРИГОТУВАННЯ ДО ПЕРЕГОНІВ.

Джозел Торн, відомий лосанджелівський „спортсмен“ та керівник перегонових авт, оглядає автомобіль, котрого план виробив він на спілку з Артом Спарком. Вони збираються брати на цьому авті участь у перегонах автомобілів в Індіанapolis 30. травня.

ЗНАЙШЛИ ПРИСТАНЬ КОРОЛЯ СОЛОМОНА.

Професор Буров, що переподив у Єрусалимі розкопки, заявив у єйській університеті, що йому вдалося відшукати над берегом Червоного моря пристань короля Соломона, що існувала там тисячу літ до народження Христа. Ця пристань була цілком засипана піском. Але зпід піску тепер виривають грубісні підмуровища міста і пристані.

ДАЛІ РОЗСТРІЛЮЮТЬ.

Був вибух у копальні в Навосибірську. Уряд каже, що це робота трюків. Тому розстріляли 9 осіб, що були підчас вибуху в копальні.

„ЗГУБИВ 887.77 ЗЛ.“

Поліція арештувала листаря Болеслава Станевича у Відзах за присвоєння грошей. Листар діваст з початком квітня ц. р. 1,550 зл. на виплату емітур. Незабаром після того зголосився до начальника поштового уряду кажучи, що згубив 887.77 зл. Однак при ревізії знайдено в нього 790 зл. і тому поліція арештувала його під замітом присвоєння грошей.

МОБІЛІЗАЦІЯ ПРОТИ ДИКІВ.

Тракія — це провінція Туреччини. Згадавши в заголовку мобілізація чоловіків у віці від 18 до 50 літ не має, на щастя, воєнного характеру. Влада проголосила її недавно на те, щоб знизити якість диків, які розмножилися там величезними стадіями, нищать засівні й нападують на людські оселі. Сподіваються вигубити впродовж першого місяця щонайменше 2,000 диків. Населенню цієї провінції даються теж у знаки воки, тим більше, що цьогорічна зима була дуже гостра і сніжна. Недавно великі стада воків облягли містечко Караман і ця облога тривала два дні. Жандармерія стріляла до воків з машинних криків і вбила їх 40 штук, решта втекла.

СТРАШНІ НАСЛІДКИ ПЕРЕПОЛОХУ В КІНІ.

Підчас висвітлювання фільми в одному з кін у Сао Павльо (Бразилія) крикнув хтось „горить“. Між присутніми повстав страшний переполох, хоч у дійсності їм не грозила ніяка небезпека, бо пожежі не було. Однак видці кинулись юрбою до дверей, щоб якнайшвидше видістатися з кіна. Підчас цього переполоху загинуло 30 дітей. Понад 100 осіб є важко і легко ранені.

СКІЛЬКИ АНГЛІЙЦІ ПРОПРОКУРЮЮТЬ.

В Англії зачали курити папіроски 1888-го року, себто перед 50 роками. Передтим англійці курили цигари й факі. Ще в 1907 р. дві третини англійських курців уживали люльки. Тепер англійці дають першенство папіросці. Минуло року пустили в Англії з димом 43 мільярди папіросок, що коштували 150 мільйонів фунтів стерлінгів. Один упертий аматор статистики вираховував, що вага скурених папіросок дає стільки, скільки важить 10 таких морських велитнів, як „Королева Мері“, найбільший англійський пароплав, і то разом із залогом та пасажирами. Далі обчислено, що на тому хоробливому налозі згоріла англійський уряд 50 мільйонів фунтів річно.

КРИВАВА ПІМСТА ЄГИПЕТСЬКИХ СЕЛЯН.

Недалеко Марабга в Єгипті загинули підчас суперечки дві особи. До суперечки дійшло тому, що один з найбагатших землевласників горішнього Єгипту, Салег Баша Лямун, застріляв селянина, який затарасував дорогу своїм возом. Тоді інші селяни застрілили Салег Башу, його брата та ще три особи, які їхали з ним. Єгипетський міністер внутрішніх справ видав комунікат, що вбивство Салег Баші не мало політичного підкладу.

ЗГОРИЛИ ДВА СЕЛА В РУМУНІІ.

Нагальна пожежа знищила зовсім село Монтеміші в департаменті Бакав, де згоріло кілька осіб. Одночасно пожежа знищила село Дакіджі в департаменті Рамана, де згоріло понад 100 домів.

ТАЄМНА КРИМІНАЛЬНА ЗАГАДКА.

На залізничному шляху недалеко Берези Картузької знайшли замасковане тіло 24-літнього студента варшавської політехніки, Едварда Гурки. Польська преса пригадує при цій нагоді, що Е. Гурку видобув рибак Бартосіньскі з Висли 19. квітня м. р. Тоді то Гурка був зв'язаний дротом і не давав уже майже ознак життя. Шойно по довгих зусиллях лікарів вдалося привернути тепельника до життя. На поліції Гурка зізнав, що день передтим вийшов з хати, зустрівся з товаришем і пішов з ним до бару, де випив дві пляшки горілки. По якийсь час вийшов з бару і розпрощався з товаришем. Незабаром почув, що хтось зловив його сильно за карк, затягнув до самоходу і відвіз над Вислу. Там нападник Гурку розірвали з однієї, зв'язали руки і ноги дротом та кинули до води. Поліція не повірила зізнанням Гурки і прийшла до переконання, що він сам об'язався дротом та скочив до води. В яких умовах Гурка тепер згинув — невідомо. Слідство виявило, що він вийшов перед 5-ма днями з хати своїх батьків з готівкою кількості злотих. Від того часу загинув по нім слід.

ДОТЕПНА ВТЕЧА З В'ЯЗНИЦІ.

Із лісабонської в'язниці втекли недавно три в'язні. В'язні скористали з нагоди, що з в'язниці мали вивезти скрині з написаними „скляні забавки. Обережно переносити їх не перекидали“.

До тих скринь скрилися три в'язні, засуджені на довічне ув'язнення. В'язнична влада випустила скрині, думаючи, що в них знаходяться справді скляні статуетки, що їх вироблюють у в'язничних нарстах. Вантажними автомаскринами відвезли на станцію і вислали до Опорт.

Коли в Опорт відчинили скрині, виявилось, що вони порожні. Один із утікачів, Антоніо Павлю, відсиджував уже кару у в'язницях Парижа, Мадриду, Лондону та інших європейських столиць, головним за фальшування чеків.

ВІДПОВІДНІ КНИЖКИ ЛКОМ ДЛЯ НЕДУЖИХ.

Відомий єспанський лікар Ляссо де ля Вега почав лікувати недужих новою метою т. зв. бібліотерапією. Вона зводиться до того, що недужий крім ліків і дієти дістає теж книжки, відповідні до свого звання, освіти і. недуги. Ці книжки читає недужий сам або їх читає йому піклуванка. Лектура добрих книжок впливає в недужого на зміну настрою та виражає його з апатії.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРЕСПОНДЕНТ ПРО ПОЛЬСЬКИЙ НАСТУП НА УКРАЇНЦІВ

ВАРШАВА. — „Шікаго Трибун Прес Сервіс“ подає з Варшави, що польський уряд повів при допомозі поліції загальний наступ на українське організоване життя. І виразно підкреслює, що цей уряд робить те в цілі застрашення українців у їхнім домаганні автономії для східної Галичини.

Ревізії в Союзі Українок.

Далі подано, що сконцентровано особливі атаки на Союз Українок, як на центрально у Львові так і на кружки по провінції. Переведено ревізії в головній канцелярії і її опечатано, забравши книги і документи організації. Заборонено видавати журнали Союз Українок: „Жінку“ й „Українку“.

Загострено цензуру.

Заразом піддано українську пресу гострій цензурі. Не дозволяють їй друкувати навіть переклади з польських газет, особливо те, що пишуть польські газети про права сто тисяч поляків у Чехословаччині до автономії. Американський кореспондент стверджує, що в Польщі живе сім мільйонів українців.

„ПОД ЄДИМ ДАХЕМ“.

ЛВВІВ. — „Новий Час“ (ч. 93) описує перебіг спільного віча Польської Партії Соціалістичної (ППС) та Української Соціал-Демократичної Партії (УСДП), яке відбулось у Львові на майдані при вулиці Кентшинській з нагоди Першого Травня. Публіки було дуже багато. По різних промовах і маніфестаціях дали вкінці слово і представникові УСДП. Відразу впало в очі, що коли попередніх бесідників оплескували, то того прийняти мовчаво. А як промовець призначив у резолюції одне місце протестів проти терору большевиків в Україні, то майже ціла привава маса зачала вигукувати: „Пфуй“ і „Преч“, а опісля почала свистати. І свистали так довго, поки не висвітали промовця. Виявилось наявно, що добрі дві третини польських соціалістів це — большевики. Третя третина — мовчала. Ось так українські соціалісти показали себе „прихвостнями польського большевизму“. „Новий Час“ кінчить ту новинку так: „Вимагати від УСДП, щобі повела окрему українську політику, незалежну від ППС і большевизму, це — розуміється — змарноване слово! Але треба про ці справи знати нашому громадянству“.

НЕ МОЖЕ ІНФОРМУВАТИ.

ЛВВІВ. — Українська преса знайшлася в надзвичайно трудному положенні. Ніхто не знає, як і що писати, щоб оминати конфіскації і отримати з тим коштів. Українське громадянство не може бути як слід поінформоване, бо місяця в газеті, де про ці справи пишуть, є білі, бо текст зчеркує цензура. Так виглядає, наприклад, майже ціла сторінка „Нового Часу“ ч. 91.

ПОЛЬСЬКІ ДІДИЧІ У БОРІТБІ З УКРАЇНЦЬМИ.

ЛВВІВ. — „Діло“ (ч. 92) подає звіт про загальні збори „Зв'язку землян східних воевудств Мало-польських“, що відбулись у березні у Львові. Прибули графі-дідичі Ледуховські й Тарновські, генерал Сцеволя-Вечоркевич, заступники воевудів і т. д. На зборах полковник Гошовський отверто закликав дідичів до гострої боротьби з українцями. Найзавзятішою у своїх протиукраїнських виступах була Стефанія Балтаровичева, дідичка з Яричева Старого, якої муж був до кінця життя „греко-католиком“ і яка вийшла свого часу заміж за українця Балтаровича, щоб стати дідичкою. Вона не могла стерпіти, що ще досі в Галичині можуть бути українці, що мають такі назвища як Янковські, Ставарські, Дзедушицькі, Осолінські, Сулковські і т. д. І вівзвала, щоб людей з такими назвищами обов'язково польщити, як і взагалі всі українські маси. Вівзвала дідичів не держати на фільварках „рускей“ служби і ніколи не говорити по „руську“.

ВОЛЮТЬ ШПІЦБЕРГЕН.

МОСКВА. — Совети шукають вугля в околицях Північного Ледового океану, головним на острові Шпіцберген. Для праці в тих тяжких до життя місцях нема охочих. Принаймні так було передше. Та тепер сталося інакше. Люди втікають з України і зголошуються громадно до праці на Шпіцбергені.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ВІЙНИ.

ПАРИЖ. — Хоч Франція є в скрутному фінансовому положенні, то всетаки закуповує в Злучених Державах 100 воєнних літаків. Хочє бути готовою на всякий випадок.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НА ПРАВИЙ ШЛЯХ

Сталася дуже знаменна подія. З Чехословаччини прилетів літаком до Англії провідник судетських німців, Конрад Генляйн, і переговорював з різними визначними політиками щодо того, які домагання мусить Чехословаччина сповнити супроти судетських німців, якщо між ними і чехословацьким урядом має прийти до якогось порозуміння. Як бачимо, Генляйн вів у Лондоні пропаганду в користь судетських німців, а в некористь Чехословаччини. Про ту поїздку знає цілий світ, як і знає очевидно й чехословацький уряд. Він же мусів видати Генляйнові паспорт на подорож. Далі знаємо, що Генляйн, подиктувавши свої умови в Лондоні, вернувся спокійно літаком до Чехословаччини, поступивши по дорозі до Берліну — на розмову з Гітлером.

Згадуємо за те, щоб порівняти Чехословаччину до Польщі, а нас до судетських німців. Нас є в Польщі вдвоє стільки, що німців у Чехословаччині. Німці мають у Чехословаччині свої університети і які тільки хочуть школи, удержувані державним коштом. Мають змогу на повний культурний і економічний розвій. Та цього їм іше замало. Вони поставили нові домагання, такі, що хочуть за своєю німецькою територією стати державою в державі. Ось ті їхні домагання стали міжнародною справою. Чехословацький уряд оспорує їх, але рівночасно дозволяє речникові тих домагань їхати в чужі краї й там переконувати чужих політиків про слушність тих домагань. Очевидно, що всієї тої „великодушності“ не було, якби за судетськими німцями і Генляйном не стояли нацистична Німеччина і Гітлер. Це треба пам'ятати. Але й не треба того перецінювати. Бо ми переконані, що й в імені 7 мільонів українців під Польщею можна заговорити сильно в Лондоні чи деінде, хоч за ними нема тепер Києва і рідної там влади. Ми не кажемо, що український представник міг би заговорити на міжнародній полі з таким успіхом, як може говорити Генляйн, за яким є Берлін. Бо знаємо, що хочби наш Київ і хотів обізватись, то Москва його тепер не допустить, а сама вона за нас не обізнана. Та проте вважаємо основною помилкою, що т. зв. політичний провід на українських землях під Польщею відтягнувся від боротьби з Польщею на міжнародному форумі, чи там у різних політичних центрах поза Польщею, що звів ту боротьбу до внутрішньої справи Польщі, до переговорів з польським урядом і виступів на терені варшавського союму. Ця нерозумна й наскрізь шкідлива політична тактика повинна бути негайно зліквідована. Себто, з „нормалізацією“ треба зрівати офіційно. А ті, що ще далі думають про „законні матоды боротьби“, повинні перенести ту боротьбу на такий заграничний терен, де ще існує сяка-така повага до законів. А у випадку, як Польща не пустить у світ наших висланців, то за край може заговорити на його поручення велика політична українська імміграція в Європі й американсько-українська імміграція.

Карло Чапек.

ТЕЛЕГРАМА

Маю братаніча. Калюс звється. Він порядний громадянин, точний службовець, його жінка порядна господиня. Мають дочку, гарну дівчину, звється Віра. Була тоді у Франції, щоб навчитися французької мови, на випадок, колиб не вийшла замуж Син гімназист, Англі, добрий копун, однак слабший у науці. Раз сиділи вони при обіді, як задзвонив дзвінок і зараз Анна, кухарка, принесла телеграму.

— Ісусе Христе! — скрикнула Калюсова — тату, прийшла якась телеграма.

То звичайно жінки злякаються, як прийде телеграма. Вже така їх вдача, що все від душі сподіваються якогось уділу.

— Ну, ну, мамо, — пробурмотів Калюс, стараючись бути спокійним, та і його рука стала дріжати, як розлечувався телеграм. Всі, навіть і кухарка у дверях, із запертим віддихом поглядали на голову родини.

— Це від Віри, сказав нарешті Калюс якимсь несвоім голосом. — Та хай мене чорт, коли я що з того зрозуміла.

— Покажи, — промовила Калюсова.

— Чекай, — сказав Калюс. — То щось перекурене. Написано: *Gadete un ucjarc penige bellevue grenoble vera.*

— Що ж це має значити? — зітхнула Калюсова.

— То подивися, — сказав злобно Калюс — коли думаєш, що будеш розуміти краше, ніж я! Що ж, уже знаєш?

Калюсові зайшли очі сльозами над нещасною телеграмою. — Щось неже сталося Вірочці, — прошептала. — Інакше нам не телеграфувалаб!

— Я це також знаю, — крикнув Калюс — і став надягати блузку. Йому здавалося, що в таку поважну хвилину не личило бути без блузки. — Ідіть до кухні, Ганно, — сказав кухарці. Потім запитав її поважно: — Телеграма з Гренобля. Я гадаю, що Віра з кимсь утекла.

— З ким? — злякалася Калюсова.

— А звідки ж це може знати? — пробурмотів Калюс. — Певно з якимсь нікчемом або артистом! Ось тобі жіноча самостійність! Можна було сподіватися! Я так нерадо пускав її до того проклятого Парижа! Зате ти, ти дуже була за те...

— Я? — Я хотіла? — відтала Калюсова. — То ти все говорив, що вона мусить чогось навчитися, що сама,

ПАНЩИНА

(У 90-ліття її скасування).

Знесення панщини.

Дня 13. березня 1848 р. вибухла у Відні революція. Після кривавих вуличних заворушень абсолютистичний уряд князя Метерніха уступив. Метерніх, переодягнений за прошака, втік до Англії. Цар надав державі конституцію і обіцяв скликати сойм для уложення законів на основі рівності всіх людей. На вістку про революцію у Відні почалися заворушення у Празі, Кракові й у Львові. Лише в Галичині не йшло про свободу, про скасування панщини, лише про відбудування Польщі; а щоб цей план легше перевести в діло, порозсидали своїх агентів по селах, щоб селяни робили революцію проти Австрії, а як настане Польща, то знесе панщину. А в дійсності панам і не снилося добровільно скасувати панщину. Панські слуги відгрозювали селянам: „Почекай, песій сину, Польща буде, то я з тебе шкіру здижду!“

Тимчасом Відень приготував уже патент про „скасування всякої роботизни й інших підданських повинностей у Галичині“. Цей патент, підписаний царем Фердинандом 16. квітня, вже 22. і 23. квітня, себто на сам Великдень, проголошено народом. Патент постановляв, що всякі роботизни й інші підданські повинності ґрунтових господарів мають скінчитися з днем 15. травня 1848 р.

Як і звідки має бути покрита винагорода, яку державний скарб повинен заплатити дідичам за знесення панщини, це мало бути вияснене точнішою конституційним розпорядком. Для винагороди мали скласти у Львові комісію під проводом крайового губернатора з членів управи скарбових доходів, провінційного союму та прокуратури скарбу. Львівський царський губернатор Стадлон покористувався патентом царя з 17. квітня 1848 р. по своєму, щоб польським повстанським забаганкам завдати рішучий удар. Циркуляр із 22. квітня 1848 р. цей патент проголошено по краю. Комісарі й інші циркулярні урядники

мали з бубнами їздити по селах, скликати людей бубненням і відчитувати та пояснювати їм царський патент і притім виголошувати промови, напам'ятати їх до вляки та вірності цареві. А що ті службовики в більшості були німці, то їм згорі уложили й видрукували таку промову. При кінці тієї промови було заголово, щоб селяни не слухали тих, що їх бунтували би проти царя і щоб таких доставляли до своєї зверхности.

В червні 1848 р. вибирали послів до загального австрійського союму у Відні. В серпні 1848 р. сойм зібрався і раз на однім із перших засідань шлезький посол Кудліх поставив внесок, щоб панщину знесено і по всіх інших австрійських краях. Бо патент із 17. квітня відносився лише до Галичині, а напр. на Буковині селянство робило ще панщину аж до осені 1848 р. В соймі почалися довгі й дуже бурливі наради над Кудліховим внеском. Щоправда, за задержання панщини вже ніхто не важився промовляти, та над справою відшкодування за панщину радили більше як місяць.

У дебати промовляв також один український селянин, посол Капустяк із Ляхівців коло Богородчан. Його промова дуже цікава, тому наводимо її тут:

„Високий сойме — говорив Капустяк, хоч ломаною, одначе для всіх зрозумілою німецькою мовою. — Хоча говорити про відшкодування в Галичині та Шлезьку. Вічна справедливість вимагає, щоб кожний, хто віддає, щось проти своєї волі, дістав за це відшкодування. Однак вона таксамо вимагає, щоб кожний, хто користується чимось безправно, дав відшкодування за те безправне користування. Як є з нашими дідичами в Галичині, видно ось із чого. Дідичі мали по закону вимагати від нас панщини — безперечно. Та чи досить їм було того? Ні, та ще раз ні. Коли ми замісць сто днів мусили робити 300, коли ми мусили робити три, чотири або й усі дні в тижні, а дідич ра-

хував нам це лише за один день — то прошу вас, мої панове, хто тут має платити відшкодування: селянин чи дідич?

„Ба, —повідають — дідич поводитися із хлопом ласкаво“. Воно правда! Та це була така ласка, що коли хлоп працювався цілий тиждень, то в неділю або свято мав від пана „трактамєт“: хлопа заковували в кайдани, заперали в стайні, щоб на другий тиждень вчасніше приходив на роботу. І за це мав дідичі дістати відшкодування?

Далі кажуть: „Шляхтич людський“. І це правда, бо він змученому панщинникові додавав охоти батогами. Коли хто жалувався, що має слабу худобу і не може прихити, то які слова мусів чути? „Заприся сам себе і свою жінку!“ Або: „Циркуле, вигони його! Я дідич, я маю гроші, я заплачу і відповім за все“.

Ще кажуть: „Доміні охороняють хлопів, їх права і їх власність“. Це також правда. Алеж доміні цьому відібрали кузень поля, іншому кусень толоки. І за це добро мають ще одержати відшкодування? Ні!

Вкінці говорять: „Дідичі вам, хлопам, подарували панщину“. Та що ж це за дарунок, коли за нього потім беруть відшкодування? Та я і не бачу того дарунку. Коли то нам подарували? Чи може в 1846 році? Чи цього року в січні? Чи 8. або 9. березня? Ні! аж 17. квітня, коли сини німецького народу за наші права в жертву віддали своє життя! Їм ми повинні висловити подяку і добротливому цареві, що прихилився до справедливої просьби свого народу. (Оплески).

Прощу високого сойму, за що маємо їх відшкодувати? Їх дарунок прийшов запізно. Є нас тут сто на доказ, як то нас уважали не за людей, не за підданих, не за хлопів із Галичини та Шлезька, а за панщинні машини, за невилітніків, за найнижчу верству людей. На триста кроків від панської палати ми мусили знімати шапку, а коли бідний селянин хотів чого від пана, то мусів дати жидові „куку в руку“, бо жид мав право говорити з паном, а бідний хлопець ні! (Оплески).

Коли бідний хлоп хотів вийти по сходах панського

двора, то йому говорили: „Лишишся на подвір'ю, бо завалешся палаті! Бо хлоп смердить, пан не може того знести у своїм покою“.

І за кожне таке знущання ми маємо тепер давати відшкодування? Я думаю — ні! Батоги й канчуки, що обвивалися довкола наших голів і нашого струдженого тіла, це нехай вистарчає їм, це нехай буде для них відшкодуваннями!“

Ніяка промова — пише німець Сахер — підчас довгої дебати над знесенням панщини і відшкодуванням не зробила такого могутнього вра-

жіння, як оті слова простого галицького хлопа. Від першого до останнього слова тут не було пустої балаки, а тільки правда, мужицький гнів, обурення і ненависть мільйонів пробивалися з кожного речення“).

Нема що й казати, що польські послы страшно були здурмані на Капустяка та закидали йому, що промову цю виробив йому гр. Стадлон. (Кінець).

*) Фердинанди дес-естеррайхі-шен Райхстагес-ін Відні, 1848, том I.

**) „Польське Революціонє. Е-ріцверген авс Галіцієш“. Прага 1863, стор. 332.

УВАГА, НЬЮЙОРСЬКІ ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗУ!

Комітет Союзних Відділів в Нью Йорку скликає на **ВІВТОРОК, 24. ТРАВНЯ** ц. р. до Народного Дому при 217 Е. 6. вул. 3 Б О Р И в справі влаштування в Нью Йорку

СОЮЗОВОГО ЗДВИГУ.

Початок зборів в 8. год. вечором. Проситися всіх урядників місцевих відділів У. Н. С. прийти на ті збори. На зборах можуть теж бути присутні члени У. Н. С.

ЗА КОМІТЕТ: М. Ляхович, голова; П. Кучма, секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЕДНАННЯ

(За квітень 1938).

ПРИХІД:

З переносу \$1,011.50
Прихід у квітні 1,151.72

Разом \$2,163.22**РОЗХІД:**

а) Висилка до краю:

- 1) Визвольна боротьба \$300.00
- 2) Рідна Школа 30.00
- 3) Політичні в'язні 25.00
- 4) На Народний Дім у селі Полонна, пов. Сянік 103.00
- 5) „Просвіта“ 35.00
- 6) Сироти 30.00
- 7) На просвітні цілі Лемківщини 10.00
- 8) На видавництва 70.00
- 9) На Дім Лесі Українки 5.00
- 10) Кошти висилки грошей до краю 6.55

б) Кошти удержання канцелярії 25.00
в) На Світову Виставу в Нью Йорку 5.00

Разом \$644.55

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Прихід \$2,163.22
Розхід 644.55

З кінцем квітня лишається в касі \$1,518.67

В тій сумі міститься \$1,472.48, призначені на Українську Лічницю у Львові. Вони будуть вислані зараз після закінчення кампанії.

Обеднання Укр. Організацій в Америці.

мусить працювати на себе! — Нараз заридала та впала на крісло. — Ісусе Христе, нещасна Вірочко! Напевно щось їй сталося. Невно лежить хора...

Калюс схвилювано став ходити по кімнаті.

— Хора, — говорив — чому малаб бути хора? Щоби лише не було це намагане самогубство! Той драб певно втік із нею — а потім покинув...

Калюсова стала відвизувати запаску. — Я поїду по неї, — сказала.

— Ніде не поїдеши! — розкричався Калюс.

Калюсова випрямилася. Ще ніколи не бачили її такою поважною. — Я маю! — сказала. — Я знаю, що є моїм обов'язком. — Потім відійшла поважно.

Батько й син осталися самі. — Мусимо бути готові й на найгірше, — сказав батько понуро: — Може Віру вивезли куди. Не згадує мамі нічого. Я сам поїду до того Гренобля.

— Тату, оставте це мені. Я там поїду. Я вмію трохи по французьки...

— Такого хлопчиська там злякалися би, — сказав батько. — Я мушу рятувати мою дитину. Поїду найближчим поїздом. Щоби тільки не було запізно.

— Залізницею, — підсміхався син. — Ще може пішки! Колиб я їхав, то літаком до Штрасбурга.

— А ти думаєш, що я не

летів би? — крикнув батько. — Щоби ти знав, що полечу! Однак того нікчемника — войовничо вимахував кулаками — його розідріру! Нещасна дитина!

Син поклав батькові руку на плечі. — То дійсно було диво, як цей хлопчисько в цю хвилину сповідав. — Тату, сказав успокійно — то не від вас. Ви вже старі на те. Здайтеся на мене. Ви знаєте, що я зроблю для сестри, що в людській силі. — Досі, правда, я для сестри був вчливим-погідливим, як хлопчик.

Батько похитав головою. — Ні, сказав нахмарено — то моя справа. На нікого дитина не може так здатися, як на батька. Я туди поїду. А ти тимчасом мусиш бути підпорою мамі. Ти знаєш, жінки...

В цю хвилину ввійшла мати у кімнату. Була зодягнена до виходу та зовсім не виглядала на таку, що потребує підпори.

— Ти куди? — спитався чоловік.

— До банку. По мої гроші. Хочу поїхати за моєю дочкою на чужину.

— Небилиці! — крикнув Калюс.

— Ніякі небилиці, — відповіла холодно Калюсова. — Я знаю, що роблю.

— Жінко, — сказав Калюс рішучо — щоб ти знала, я їду за Вірочкою сам.

— Ти? — спитала жінка трохи погідливо. — Навіщо

ти там здавсяб?

Калюс випростувався та почервонів. — Ти вже не журися тим, навідко я там здався. Я вже добре обдумав, як буде. Я готовий на все. Скажи служниці, хай мені приготує валізку, чуєш!

— Я тебе знаю, — сказала жінка. — Як твій директор не дозволить тобі, не поїдеши нікуди.

— Я свищу на директора! розкричався Калюс. — Я свищу на уряд! Хай мене викинуть! Вже я якось дам собі раду! Я все життя присвятився для родини й буду посвячуватися до остатку, розумієш?

Калюсова опала на край крісла. — Чоловіче — сказала вона — зрозумій же, в чому річ. Так я їду доглядати її. Я маю прочуття, що наша Вірочка є між життям і смертю. Я мушу бути в неї...

— А я маю прочуття, що вона є в кігтях якогось драка. Коби ми бодай знали, що ця телеграма значить, щоб можна було приготувитися...

— ...на найгірше, — заголовила Калюсова.

— Можна, сказав понуро Калюс. — Я боюся навіть подумати, що там у цій телеграмі написано.

— Чуєш, відізвалася нерішучо Калюсова — а може ми могли спитатися пана Горвата?

— Що саме? — здивувався Калюс.

— Та про те, що там у цій телеграмі. Та ж пан Горват

відгадує ті шифри...

— То правда, — відітхнув Калюс. — Він міг би це відгадати! Ганю, — крикнув — скажте, що на п'ятій поверх до пана Горвата і скажіть, що дуже його просимо, щоб зайшов до нас!

А треба знати, що той Горват служить у тайній поліції. Головною його працею є розшифровувати тайні азбуки. Він, кажуть, геніяльна людина.

За хвилину Горват прийшов до Калюсів. Взяв телеграму до рук і став приглядатися до неї прижмуреним оком. У кімнаті запанувала тишина. — А від кого ця телеграма? — спитав він вкінці.

— Від нашої дочки Віри — пояснивав Калюс. — Вона вчиться у Франції.

— Ага, — сказав Горват і встав. — То й пішлить телеграфічно яких двіста франків до готелю Бельві у Греноблі тай кінець.

— То ви цю телеграму відчитали? — спитався Калюс.

— Де там, — пробурмотів Горват. — Таж то не є ніяка шифра, лише поспованний текст. Та, будь ласка, що могла така молода дівчина телеграфувати?

Насамперед згубила торбинку з грішми, ось що. Це нераз трапляється. — А не могло... не могло там у цій телеграмі бути щось страшніше? — питався не певно Калюс.

— Чому саме малоб у ній бути щось гірше? — здивувався Горват. — Слухайте,

воно радше діється щось звичайне. Ті жіночі торбинки до щого.

— Коли так, то дякуємо вам, — сказав Калюс.

— Нема за що, — промирих Горват і вийшов.

У Калюсів було хвилину тихо. — Чуєш, — відізався нарешті Калюс — мені цей Горват дуже не подобається. Він якийсь такий чудак...

Калюсова стала здійсмати одержу, що-буда надягнула до виходу. — І ти пішлиш Вірі гроші? — спиталася.

— Та пішло, — відповів схвилюваний Калюс.

— Гуска одна, мусіла загубити торбинку! Абож то я гроші краду?

— Я шаджу, як який дурень — запитала Калюсова не привітно — а вона! панянка, не вважає! Боже, з'їмши дитину...

— А ти чого гави лавиш, іди вчитися, ліноху, — крикнув батько на сина та вибрався на пошту. Ще ніколи не був такий несвій, як тоді. А того Горвата вважав від того часу якимсь невідланим, цинічним, а навіть несправедливим, начеб він чимсь образив його.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО**В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО****НАРОДНОГО СОЮЗУ.**

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ВИСТАВОВОГО ТОВАРИСТВА

(Комунікат з нарад 4-го травня в Народній Домі в Нью-Йорку).

Прийняли було 26 членів Українського Виставового Комітету, вибраних на зібранні 27 березня. Предсідник Галич подав до відома, що заходами адв. Мих. Пізнака комітет став правно заінкорпорованим у Стейт Нью-Йорк під назвою: "American Ukrainian Exposition Association", що в українським перекладі буде звучати: "Українсько-Американське Виставове Товариство". Ціллю його буде дбати про вистави предметів, зв'язаних із українським культурним та мистецьким життям. Щоб увести заінкорпороване товариство в життя, прийняли перехідні поодинокі точки статуту, начеркненого головою, касієром і адвокатом, і їх одобрявали, або додавали поправки. Щоб не гаяти часу з вибором уряду, член М. Близник поставив внесок, щоб вибрати той самий уряд, що був вибраний для ведення справ як Український Виставовий Комітет 27-го березня. Внесок прийнято одностайно. Кооптовано нових членів, а то: Михайла Припхану з Пасейку, Н. Дж., Аннети Кмець з Йонкерс, Н. Я.

Програма української участі у виставі.

Після довгої дискусії прийнято як директиву для дальшої роботи внесок гром. Антона Рудницького, сформульований на нарадах артистів у Нью-Йорку 27-го квітня б. р.

Наради над фінансами.

Більшу частину часу присвячено проектам для приспіншення збірок на фінансування української участі у Світовій Виставі. Подано такі проекти:

Віднести листовно до делегатів, учасників нарад 27-го березня, з запитом, що ті делегати зробили в своїх товариствах чи організаціях для приспіншення збірок;

Видрукувати листи для збірок і вислати їх на адреси відповідальних осіб, з проханням перевести збірки;

Приготувати книжку з українською програмою і зібрати для неї платні оголошення;

Творити окремі виставові комітети по громадах для заінтересування українського загалу участю у виставі;

Улаштувати віча для цієї справи;

Віднести до канадійських українців із проханням допомогти, бо це загально-українська справа;

Вислати до священників та видних інших громадян листи, щоб допомогли акції у своїх громадах;

Розпочати планову пресову кампанію.

Фінансовий звіт.

Касієр Микола Мурашко відчитав фінансовий звіт із приходів та розходів за минулий місяць. Рішено фінансові звіти оголошувати в газеті. Касієр має постаратися про окреме чекове conto для фондів У. Ам. Виставового Товариства. Чеки має підписувати касієр і предсідник.

Рішено теж видрукувати канцелярські друки з назвою товариства.

Наради тривали від год. 8:30 до 10:50 увечір.

С. Демидчук, секретар.

ВІЛКС-БЕРРИ, ПА. ЧЕРГОВІ ЗБОРИ УРЯДНИКІВ ВСІХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ В ЛУЗЕРН КАНТІ — відбудуться — В СУБОТУ, 21. ТРАВНЯ ц. р. в годині 6:30 ввечір.

Кожний відділ повинен вислати найменше трьох репрезентативів урядників, бо збори мають на цілі підготувати до Союзного Дня. Окружний Комітет.

3 РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Ювілей 168 від. У. Н. Союзу.

В неділю, 8. травня, братство св. Василя, від. 168 У. Н. Союзу, святкувало 30-літній ювілей свого існування. Свято випало гарно, бо на нього прибуло чимало гостей. Були всі урядники із 104 і 155 відділу У. Н. С., а також з 50 від. "Провидіння" і з відділу У. Р. Союзу. Був теж приватний головний рек. секретар Д. Галич і головний радний У. Н. Союзу, І. Ваверчак.

Свято відкрив місцевий предсідник І. Дачинин короткою промовою. Притім він попросив приватних задержати спокій, бо секретар прочитає імена померлих членів відділу. Гости встали з місць і вислухали стоячи назвища 20 членів, які належали до відділу і померли.

Після цього всі засіли до спільного обіду, який зготували члениці згаданого відділу. По обіді предсідник, що був заравом тостмайстром, покликав колишнього секретаря, Н. Пашину, до слова, який виголосив палку промову та згадав усіх попередніх урядників згаданого відділу, а також про те, як розвивалася праця в тім відділі. Далі предсідник покликав теперішнього секретаря, П. Маніка, щоб він здав звіт із фінансової праці з тих 30 років існування відділу.

П. Манік говорив: Відділ 168 засновано 8 травня 1908 р. При заснуванні були сім членів. Перший розмет відділено до Союзу 24 травня 1908. До відділу за той час прийнято 568 членів. А нині є 107 дорослих членів і 19 дітей. Разом 126 членів. У відділі померло членів 20. Вони були забезпечені в Союзі на суму \$13,150. А ті члени зложили до каси лише \$1,752.88.

З фонду запомогового наші 22 члени дістали з каси У. Н. Союзу \$1,830. Впродовж 30 років наш відділ зібрав серед членів грошей на суму \$59,600.65. З тої суми відділ заплатив до головної каси У. Н. Союзу \$43,901.04. Запомог хорим виплатив \$5,910. На народні цілі, такі як Рідна Школа, політичні в'язні, визвольна боротьба, повстання, Гіпотечний Банк і страйкувачів, \$2,112.87. Церковні жертви і до інших громад відділ виплатив \$1,065.15. На Народний Дім у Перт Амбою \$180. Братські розходи, такі, як прапори, книжки, папір, шафи, плата обслугову відділу виносили \$3,499.64. Позичка на У. Н. Дім у Перт Амбою \$1,000. Інвентар приблизно \$500. Готівки на руках \$1,531.95. Загального обороту за тих 30 років згаданий відділ мав \$59,600.65.

Після звіту гол. рек. секретар У. Н. С., Д. Галич, виголосив святочну промову, в якій зазначав ціль і значіння організації У. Н. Союзу. Те, що зробив У. Н. Союз у впродовж сорок і кілька літ, тяжко нам тепер оцінити. Так як тяжко уявити собі, куди була би пішла наша еміграція, якби У. Н. Союзу не було. Промову п. Галичина присутні нагородили рясними оплесками. Далі забрав голос гол. радний І. Ваверчак, який, привітавши присутніх, закликав усіх, а передівсім модь, щоб вступала до У. Н. Союзу. Потім предсідник уділив слова українському молодому адвокату, В. Ваверчакові, котрий зложив членам У. Н. Союзу найкращі побажання. Далше зложили привіт: предс. 104 від. М. Вітві; від 155 відділу В. Дригнич і Яричевський, від 50 відділу Провидіння П. Щуцький. Також зложили привіт два старі члени У. Н. Союзу, які стоять у нашій відділі від його заложення, це є І. Паша і А. Косміна. Також сказали пару ширих слів А.

Бажан і В. Козак. Свято закінчено гимном „Ще не вмерла України“.

Уряд братства св. Василя складає отсею дорогою поляку тим жінкам, що вложили багато труду в приготування цього ювілею.

Пилип Минник, секр.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Протестаційне віче.

Дня 3. квітня ц. р. пасейські українці спільно влаштували протестаційне віче, спрямоване проти окупантів українських земель, що гноблять наш нарід. Віче відбулося під ч. 212 вул. Президента і в ньому взяли участь усі місцеві товариства, братства й сестричтва, що гуртуються при українській католицькій і православної церкві. В означений час усі сини і доньки поневоленої України наповнили салю вищерт. Були люди не тільки з Пасейку, але й з околиць.

Віче відкрив голова вічевого комітету, Михайло Припхан, і попросив присутніх про спокій. А потім попросив приватних, щоб повстанням з місць віддали пошану українським героям, що борються на рідних землях за волю України. По виголошенні короткої промови голова просив до слова бесідників: о. Івана Захарка, пароха укр. кат. парохії, далі п. Теодора Рудого, касієра Укр. Стейт. Організації, п. Володимира Душника, редактора „Націоналіста", п. Володимира Букату, голову У. С. Організації, що промовляв по англійськи, о. В. Дякова, пароха місцевої прав. парохії, котрий закликав до збірки. Збірка принесла \$66.58. Згадавши гроші переслали через центрально ОДВ. При кінці В. Буката прочитав вічеві резолюції, які присутні прийняли через повстання з місць. Закінчено віче піснями „Ще не вмерла" і „Не пора". В багаторому настрої люди розійшлися і кожний ніс у серці пошану до тих, що зводять нерівну боротьбу за волю українського народу; а також кожний ніс постанову піддержати звідси ту боротьбу.

Зложили по \$3: М. Владиш, В. Буката; по \$2: о. В. Дяків, Т. Вилогорський, С. Бакуменко, Д. Финканин, П. Яремків; по \$1: М. Припхан, В. Сметана, І. Ладичка, Е. Ковальський, Вакулинський, Н. Кіналюк, Л. Сисин, І. Романчук, Голубко, В. Юсипчук, М. Яциняк, Гайда, Г. Тимків, М. Філь, Г. Кідонь, І. Завада, І. Громик, П. Кіналь, М. Кость, Анна Припхан, Марія Комар, І. Мечник, І. Здибел, Т. Луців, о. Захарко, П. Логовська, Паранька, Нестор, М. Наконечний, М. Ганьшин, В. Бродський, П. Білачок. Загальна сума \$66.58. Розходу \$26.43. Лишилось \$40.15.

ЗА КОМІТЕТ:

М. Припхан, голова; Д. Финканин, В. Бродський, секретарі; М. Філь, касієр.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Концерт Марії Сокіл і А. Рудницького.

Концерт пані Марії Сокіл і Антона Рудницького, відбувся в нашій громаді 20. лютого ц. р. під зарядом Комітету Українського Народного Дому. Прихід призначено на Українську Лічницю у Львові. Ньюарські громадяни в означений час заповнили салю. Предсідник комітету, п. Т. Касків, представив на естраді артистів, а присутні привітали доргих гостей рясними оплесками. Описал почалась програма співу. Кожну відспівану пісню присутні нагороджували ширими оплесками. По скінченні першої частини артист А. Рудницький виго-

лосив коротку промову й пояснив ціль збірок та справу Української Лічниці у Львові. По скінченні програми приватні довгими оплесками змушували артистів до наддаків.

Збірку на Лічницю перевів п. Т. Касків. Зложили: Укр. кат. церква \$100; по \$25: братство св. Івана Хрестителя, т-во ім. Богдана Хмельницького, т-во Вільна Україна, Іван Штогрин; т-во Запорожжя \$20; бр. Пресвятої Тройці \$15; по \$10: Сестри Червоного Хреста, сестри Діви Марії, бр. св. Миколая, о. М. Данилович, І. Вінич, П. Інджіювський; по \$5: Т. Касків, І. Гинда, П. Романишин, М. Жидоник, Р. Коніцький, пані Максимців, І. Мохналь, О. Лисак, А. Дідилівський, В. Васильків, Т. Шатинський, М. Стиранець, М. Литвин, І. Дацюк, Е. Зілінський, І. Лисак, Р. Калакура, В. Сидорович, Г. Залепський, О. Химій, І. Бакун, С. Васильків, В. Фесолович, С. Гринишин, М. Вовчук, А. Шум, І. Дибайло, Сурма, М. Кізілк, І. Мисик, Д. Горбач, П. Слободюк, Н. Халупа, І. Вигира, І. Голубович, В. Гулька, І. Кунашевич, С. Пилипишин, С. Вогда, С. Прихода, І. Брик, Г. Корницький, О. Івасько, П. Ольшаник; П. Пиндик \$4; по \$3: С. Лавровський, П. Лобур, В. Васильки; по \$2: О. Будник, Г. Дідоха, А. Гузар, Г. Пришляк, Г. Папаца, В. Чуй, Д. Карач, О. Кольба, Марія Коритко, Н. Хашевський, В. Салабун, Г. Горішний, С. Мандик, М. Іваськів, Г. Гулька, С. Сайко, І. Возняк, М. Ковалик, С. Шулейко, І. Швець, М. Кляпас, Ева Лисик; по \$1: Ф. Гладкий, Н. Корж, В. Шафран, В. Кузьма, М. Коца, Л. Махінко, Павлусь, Т. Гавриляк, Н. Гураль, А. Мейба, С. Фера, М. Ярошко, О. Волович, Марія Станімір, М. Байовський, І. Кметь, Т. Дмитрів, Д. Бакаляр, С. Бортник, І. Митровський, В. Ліскович, В. Федьків, Г. Біленький, І. Марусяк, П. Творишук, В. Ландяк, Д. Владика, Н. Собон, С. Хринівський, Н. Брунька, Анна Кіш, І. Голак, П. Наконечний, Анна Стасишин, Катерина Ругеро, Агафія Ільків, П. Голубович, А. Дичковський, В. Мручак, В. Коваль, Е. Лиско, Т. Шеремета, Н. Волошин, І. Творишук, М. Гураль, І. Багний; дрібними \$1.10. Разом \$681.10. За вступу \$144.50. Загально \$825.60. Розходи \$67.25. Чистого доходу було \$758.35, які передано на Лічницю через п. А. Рудницького.

Г. Дідоха, М. Андрушко, писарі.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

І. Л., Шікаго, Ілл. — Дуже дякуємо за цінний витинок з американської газети. Нью-Йоркські газети про це нічого не написали. А телеграма з краю, яка надійшла, була дуже невизначна. Тому те, що Ви надіслали з шікаговської газети, вияснило ситуацію.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ІОНГСТАВН, О. На Рідну Школу. З нагоди спільного свяченого гайка в укр. прав. громад зложили на пошук п. О. Венгжина на Рідну Школу по 50 ц.: о. С. Мусійчук, Т. Кольонський, О. Венгжин, Ю. Приста; по 25 ц.: В. Сильчак, І. Івничук, І. Миталь, Р. Романовський, М. Терельський, Б. Теодозеф, Реліньський, Н. Лопушанський, К. Круницька; дрібними \$2. Разом \$6.25, які вишлетесь через Об'єднання на призначену цілю.

НЮ ЙОРК, Н. Я.

На Лемківські ціли. Головна управа Організації Оборони Лемківщини переслала через Об'єднання такі суми на річні Лемківські ціли: \$100 для кружка Рідної Школи в Санюці, \$50 для часопису „Наш Лемко" у Львові, \$25 для „Кружка Рідної Школи в Морехові", пов. Санік, \$25 для читальні „Прогніт" в селі Яліні, пов. Санік. Також переслала від 1-го відділу О.О.Л. \$10 для читальні в Яліні. За годину управу О.О.Л. Михайло Дудра.

Степан Мусійчук.

ЛЯХАМ, ЩО КОНФІСКУЮТЬ НАШІ УСТАНОВИ

Лякуйте, варшавські гієні! Пируйте в крадених добрі. Та знайте, що шасті мізеріє і ваше правління нікчемне. На брехнях не встоїться, ні!

Гуляйте ви в Галичині й Львові, Хай танець ваш пийний шумить. Нанийтеся нашої крові, Ще поки ми ждемо обнови, Аж сила Льва там задріжить. Крадіть в нас всі установи, Города й народні доми, Кайдани з них куйте й окови, Касарні будуйте військові, Ще поки терпєць маємо ми.

Та знайте, що легко вам красти. Всі скарби, що сила бере; Не дежкож нам душу скувати І серце із грудей нам зняти, Що жити бажає й живе.

Крадіть в нас кривавицю нашу, Народом придбане добро, І пийте ви радости чашу, Що вдалась вам штука завчасу. Впалитись зубами в ядро.

Допетесь ви до отрути, Бо, випивши чашу до дна, Знайдете галюку там люту, Що спить іше холодом скута І жде тепла-сонця вона.

Ви боретесь з львом серед спраги, Що він притаївся, мов спить, Та силу він має й відвагу І стопче гієн він ватагу; Смерть тому, хто його дразнить!

Прокіньтесь й наш Лев ранений, Що довго він вже нам терпить; Киньтесь на гієн нікчемних, Розірве вас, триніть мерзених, І пімстою він закричить.

І Львів, Перемишль і Галич Почують Льва голос згори, І кинься всі ми, як галич: В нас сила здійметься з підвалищ, Ми довож ждем цієї пори.

Лякуйтеж, варшавські тирани, Ще поки в вас влади ключі; Та знайте, що ось час настане, Терпцю в нас вже більше не стане, Ваш брук має два аж кінци...

Всі поступки ваші зухвалі — Наука для нас це буде... І ми свої болі і жалі На вас відіємо в державі, Що скоро вільна в нас буде!

„ЗАСУДЖЕНА НА СМЕРТЬ" ДИТИНА.

Цей хлопчина дістав на оці смертельний наріст, котрий мусить бути зоперований або дитина мусить умерти, подібно як у випадку з дитиною пані Колен у Шікаго. Ця мати, пані Ізабеля Едмарк, і її чоловік рішили дитині ока не оперувати, а лікарі кажуть, що дитина помре до двох літ.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦІ! ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ ПОСТУПОВИХ ТОВАРИСТВ НЮ ЙОРКУ І БРУКЛІНА влаштовує

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ

ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 22. ТРАВНЯ (MAY) 1938.

У BELVEDERE PARK, NORTH BEACH, L. I.

Парк отворений від години 10. рано.

Добірна музика М. Антошка. — Вступ 40 центів.

(Участь беруть такі Товариства: ім. М. Драгоманова, „Дніпро", ім. Т. Шевченка, Українські Козаки, „Тисьмениця", „Могильниця", Зборівський Комітет і Збарський Комітет).

СПЕЦІАЛЬНО ДЛЯ ВИГОДИ СВОЇХ ЧИТАЧІВ

Пропонує „СВОБОДА"

МОНЕТУ СОЦІАЛЬНОГО

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

(SOCIAL SECURITY COIN)

Є ЦЕ ПОСТІЙНИЙ, ТРИВАЛИЙ, КРАСНИЙ, ЗОЛОТИСТИЙ РЕЕСТР ВАШОГО НУМЕРУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

передній вид монети

відворотний вид монети

Правдива монета має в промірі 1 3/4 ция

ВАШ власний індивідуальний номер виписаний на золотистій монеті. Вигляд золота гарантований. Не позолочувана. Буде тривати ціле життя.

У додатку до цього, як згубите свою монету, знаходець може кинути її до котроїнебудь поштової скринки й вона буде вам відослана Краєвим Реєстраційним Бюром у Нью-Йорку, безплатно для вас.

В ЦІЛОМУ КРАЮ ОГОЛОШУЄТЬСЯ ЦЕ ПО \$1.00

„СВОБОДА" УМОВИЛАСЯ З КРАЄВИМ РЕЄСТРАЦІЙНИМ БЮРОМ НЮ ЙОРКУ ДОСТАВЛЯТИ ЦЮ ГАРНУ ЗОЛОТИСТУ МЕДАЛЮ ПІ ЧИТАЧАМ ПО СПЕЦІАЛЬНІЙ ЦІНІ.

З КУПОНОМ ІЛИШЕ за 49¢

Витніть цей купон і пішліть з 49 цнт. до:

СВОБОДА

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

До Адміністрації „Свободи":

Залучаю 49 центів, за котрі прошу прислати мені мою монету (описану вище, вже оплачену).

Ім'я

Ч. дому й вулиця

Місто й стейт

Social Security No.

Число Соціального забезпечення

Проємно писати або друкувати виразно.

Не пропускайте ні одної цифри! Ні одної крики між цифрами!

ПРОТОКОЛ

3 РІЧНИЙ НАРАД ВИКОННОГО КОМІТЕТУ ОБ'ЄДНАННЯ
УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ

Наради відбулися в суботу, 18-го грудня 1937 р., в Джерзі
Сіті, Н. Дж., в домі під ч. 83 вул. Гренд.

(9)

Тепер приходимо до важливої справи? Чому сама за себе не постоїть? Є випадки, де молоді так і робить, але то рідко. Наша молодь взагалі боїться заборони слова про щось, або борються за те, що вона думає правильним. Візьміть, наприклад, нашу молодіжну конгресу. Крім кількох осіб, котрі що року забирають голос, решта сидить і мовчить. Чи тому, що не мають що казати? Ні! Тому, що боїться щось сказати. Бо чоловік по конгресі або в перервах багато між собою обговорюють з тих питань, що були піднесені на конгресі? Тому, що тоді ніхто їх не чує і їм нема чого боятися, що їх хтось потім буде називати комуністами або закидати їм, що вони не люблять України. Я бачила тих самих учасників українських молодіжних конгресів на американських молодіжних конгресах: там вони не лише що забирають слово, але беруть провід у дискусії і мають багато чого говорити, бо знають, що там можна говорити те, що думають, чи добре, чи зле, і за це на них не накидаються.

Ми живемо в модерній Америці. А нам родичі вибирають женихів. Чому ж наші хлопці бояться просити дівчину на танець, на бал? Бо як потанцює з нею раз, то всі старші, котрі сидять по боках салі, піднімають брови дотори. А як потанцюють два рази, то вже говорять, що то його дівчина; а як три рази, то вже їх і заручили; а як 4 рази, то навіть — не хочу казати...

Або як хлопець дістане звідкись відвагу і прийде до хати дівчини і запросить її до кіна або на прохід, то зараз родичі беруть його на допити: де робить, скільки заробляє, звідки його родичі, і які думки має набудуче щодо їх дочки. Нездивно, що хлопець настрашиться, і не буде приходити. Можливо, що може пізнати й одружився з дівчиною, але як, коли йому навіть не дано часу пізнатися з нею. Коли хлопець говорить про дівчину, котра йому сподобалась, то зараз його питаються, звідки її родичі, та чи мають гроші. Раз я чула, як родичі казали, що не дають дозволу хлопцеві женитися з дівчиною, бо її родичі мешкають в іншому місті і їм не буде можна з ними зійтись, бавитися. Як молодь може собі розумно вибрати дружину, коли їй не дають нормально жити? І коли не дають нагоди говорити на цю тему. В американських школах тепер мають спеціальні курси про подружжя, де вчать молодь, як вибрати дружину, як виховувати дітей і т. д. А в нас родичі не пішли на такі курси, ані не дали дозволу дітям літати.

Знаю, що на все те, що я сказала, скажуть: Чому молоді не беруться за голос у справі? Чому сама за себе не постоїть? Є випадки, де молоді так і робить, але то рідко. Наша молодь взагалі боїться заборони слова про щось, або борються за те, що вона думає правильним. Візьміть, наприклад, нашу молодіжну конгресу. Крім кількох осіб, котрі що року забирають голос, решта сидить і мовчить. Чи тому, що не мають що казати? Ні! Тому, що боїться щось сказати. Бо чоловік по конгресі або в перервах багато між собою обговорюють з тих питань, що були піднесені на конгресі? Тому, що тоді ніхто їх не чує і їм нема чого боятися, що їх хтось потім буде називати комуністами або закидати їм, що вони не люблять України. Я бачила тих самих учасників українських молодіжних конгресів на американських молодіжних конгресах: там вони не лише що забирають слово, але беруть провід у дискусії і мають багато чого говорити, бо знають, що там можна говорити те, що думають, чи добре, чи зле, і за це на них не накидаються.

Між нашими людьми не знайдете дискусій званнях „равнд тейбл“, або „форум“, або лекцій, де всілякі питання обговорюють розумно, без обурення. Ми все слухаємо лиш однієї сторони.

Молодь уже пізнала, як можна для себе дістати похвалу. Вона знає, що „формулу“, як треба говорити, щоб дістати признание. Перше тому, що вона молода, знає, що старші дадуть їй „спешел фейворс“, бо вони хочуть її задержати при собі. Друге, треба говорити все утерті фрази, котрі Стюарт Чейз у його книжці „Тирани оф Ворлд“ називає „ла“, отже все, що нас хвалять. Все говорять про жовто-блакитний прапор, визволення, Соборну Україну і так далі. Всі ті слова, котрі мають „емоціонал апіл“ але конкрет-

но нічого не піддають. Отже так говорять, то все дістануть. Коли ми хочемо, щоб наша молодь цікавилася нашою історією і нашою боротьбою, то вона мусить перше бути зацікавлена всілякою історією. Коли наша молодь має цікавитися нашими піснями, танцями, вишивками, літературою, то вона мусить цікавитися всілякими піснями, танцями, літературами. Мусить те все любити задля них самих. Коли хочемо, щоб молодь цікавилася положеннями українських людей, то вона мусить також бути зацікавлена положеннями інших людей. Цілий клопіт у тому, що ми живемо так, начеб ми були лиш однією людиною на світі. Ми себе ізолюємо. Ми не цікавимось нічим іншим, лише тим, що українське.

РІДКА ПТИЦА.

Загальне зацікавлення в Лос-Анджелесі викликає цей японський півень, насправдження котрого треба було спеціального дозволу японського уряду. Пані Лалія Пелін спровадила два такі півні з величезними хвостами. Вони виглядають як звичайні півні, але мають хвост 20 стій довгі. Вони родом з Кореї.

Коли ми хочемо, щоб наша молодь цікавилася нашою історією і нашою боротьбою, то вона мусить перше бути зацікавлена всілякою історією. Коли наша молодь має цікавитися нашими піснями, танцями, вишивками, літературою, то вона мусить цікавитися всілякими піснями, танцями, літературами. Мусить те все любити задля них самих. Коли хочемо, щоб молодь цікавилася положеннями українських людей, то вона мусить також бути зацікавлена положеннями інших людей. Цілий клопіт у тому, що ми живемо так, начеб ми були лиш однією людиною на світі. Ми себе ізолюємо. Ми не цікавимось нічим іншим, лише тим, що українське.

(Дальше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Звичайні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 83, відбулися в неділю, 22 травня, 1938, в годині 1. ополудні, в домі У. А. Горюха, 847 Н. Франклін ул. Проситись членів прийняти на означений час. На цих зборах члені одержать дивиденду, щоб потім не було нарікань, що секретар задержав чек, бо по хатах не буде розносити. Тому кожний член повинен бути присутній на цих зборах. Є ще інші справи, котрі треба покласти цього мітингу. — С. Чорномаз, секр.

ІОНКЕРС, Н. Я. Місячні збори Тов. Подільська Ст. від. 8, відбулися в п'ятницю, 20 травня, в годині 7:30 вечором, в сали Клоубу, 13 Washington St. Проситись членів прийти на ці збори, щоб дістати свій членський квиток. Рішення догуючих членів проситись вирішити свої вкладки. Н. Чолій, предс.; В. Манзілій, секр.

АКРОН, О. Збори від. 295 відбулися в неділю, 22 травня, в годині 1:30, в церковній сали, corner Washington & Abel Sts. На цих зборах роздається дивиденду У. Н. С. Буде обговорена справа світової вистави у році 1939 і приготування до від'їзду до літнього містечка. Проситись членів прийти на ці збори, щоб дістати свій членський квиток. У. Н. С. — М. Петруха, предс.; О. Целко, кас.; В. Пулк, секр.

ПАСЕРІК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, відбулися в неділю, 22 травня, в годині 2. ополудні, в У. Н. Домі, 237 More Ave., Passaic. Проситись членів прийти на ці збори, щоб дістати свій членський квиток. На цих зборах буде роздається дивиденду членами, тому кожний член мусить прийти особисто, щоб отримати свого чека. Як вам відомо з минулих зборів, У. Н. С. дає спеціальні нагороди за придання нових членів в місячні каті, травні і червні. Тому не забудьте використати цю нагоду. Приведіть на збори своїх знайомих та посприятиме, щоб вони стали членами нашої організації У. Н. С. Родичі, котрі ще не мають вписаних дітей в У. Н. С. Союзі, посприятиме вписати їх. Нехай наші діти стоять в нашої організації У. Н. С. Союзі. — Петро Головачук, секр.

ПАСЕРІК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 97, відбулися в неділю, 22 травня, в церковній сали, 47 More Ave. Кожний член має прийти на збори, щоб отримати свій членський квиток. На означений час і особисто відібрати свого чека на дивиденду від Союзу. Чеки є вже в місцевому секретарі. Не присилайте дітей на збори, бо дітям чеки не будуть видані. Також проситесь дозволити, щоб прийшли і виповняли свій довг, бо в противному разі будуть суспендовані. — Т. Скоробогатий, предс.; М. Табачук, секр.-кас.

НЬО ГЕВЕН, КОНН. Звичайні місячні збори Тов. Любів, від. 370, відбулися в суботу, 21 травня, в годині 7. вечором, в церковній сали, 122 Park ul. Проситись членів прийти на означений час, бо є важкі справи до пологодження. Кожний член отримає дивиденду чеком. Просимо членів принести свої вкладки готівкою, бо чеки не будуть брати, але готівку. Хто з членів бажав би отримати свого дивиденду ще до секретаря, 667 Grand Ave. Хто має знайомих і рідних, що не є членами Тов. Любів і У. Н. Союзу, просимо привести їх з собою на збори і вписати, за що отримає нагороду, а ми їх радо приймемо. Догуючі звільняють на цих зборах виповнити свої заборги, бо в противному разі будуть суспендовані. — П. Волянник, предс.; І. Лішав, кас.; І. Деценбер, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Звичайні збори Бр. св. О. Ніколая, від. 175, відбулися в неділю, 22 травня, в годині 1. ополудні, в У. Н. Домі, Martin i Michigan. Є важкі справи до пологодження. Як уже відомо членам, багато з членів отримають дивиденду. Напоминається догуючих членів, щоб прийшли й виповняли свій довг, бо годі довше за тих членів платити. Проситесь всіх місцевих і позаміських членів, щоб прийшли і забрали свої дивиденди, бо секретар нікому до хати не понесе. — В. Братуш, предс.; В. Білінський, кас.; В. Бартош, секр.

ІОНГСТАВН, О. Місячні збори Бр. св. Арх. Михайла, від. 140, відбулися в неділю, 22 травня, в годині 1. ополудні, де звичайно. Буде роздавання дивиденди членами, маємо більше справ до вирішення. Члені, котрі догують, мають вирішити свої довги, інакше будуть суспендовані. Проситесь всіх членів прийти на означений час. — Ст. Роган, предс.; Мих. Когут, кас.; В. Терлецький, секр.

ДУРГАМВІЛ, Н. Я. Місячні збори Товариства „Річник“, від. 188, відбулися в неділю, 22 травня, в 2. годині ополудні, на старім місці. Проситесь всіх членів і членів прийти на означений час. — Р. Соха, предс.; М. Крохалюк, кас.; Т. Харитон, секр.

ДО СТАРОГО КРАЮ

До старої, витонченої й безжурної їзди подорожуйте котириком з наступних пароків:

BREMEN • EUROPA
COLUMBUS
NEW YORK • HAMBURG
DEUTSCHLAND • HANSA

Поспішіть поїзди при пароплавах „Бремен“ „Еуропа“, в Бременгаузені, заповнюють від'їзду подорож до старого домашнього міста. — Знамениті залізничні подорожники з Бремену до Гамбурга.

Ми допоможемо вам роздобути гостині й імміграційні візи для ваших європейських своїх.

Більшій інформації надішліть нам ваш місцевий агент або

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD
37 BROADWAY, NEW YORK

І МІД МАЄ ІД, ЯК ЙОГО ВСЕ ЇСТИ.

ЧОМУЖ ВАРТИ ЗАВШЕ ТІ САМІ СТРАВИ?

Коли можна просто кожного дня в місяці зготувити їншу, а притому смачну страву?

Кожна господиня може дістати сугестії з куховарських книжок, з котрих дві найпопулярніші:

1) ДОМАШНЯ КУХНЯ або: ЯК ВАРТИ І ПЕКТИ.
(Старокрайова, зладила Леонтинна Лукацька. До кожного примірника додається старокрайові ваги й міри, передані американськими).

2) УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКА КУХАРКА.

Котранебуль з них коштує 75 центів.

ОБІ РАЗОМ \$1.25.

Замовляйте в:

“SVOBODA”
P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

ЧИ ВИ ДУМАЄТЕ ПЕРЕПРОВАДЖУВАТИСЯ НА ІНШЕ МІСЖАННЯ?

Якщо думаєте змінити свою адресу, просимо повідомити нас наперед, коли почнете жити на новій адресі, щоб ви не втратили якого числа газети, котре може мати щось цікаве або важне для вас або вашої родини. Просимо не ждати до останньої хвили. Просимо не переказувати нічого поштареві. Найкраще виповнити оцей бланкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати це в листі до адміністрації „Свободи“.

Число відділу
Ім'я й назвище
Стара адреса
Нова адреса
Почта

МЕШКАННЯ ДО ВІНАЙМУ
УМЕБЛЬОВАНА КОМНАТА до винайму (furnished room) для самітнього укр. в одно-родинній домі на сп. ж. з гарними поглядами. Близька комунікація до Нью-Йорку. Голоситись на адресу: 36 Freeman Place, West Orange, N. J. 111-1

МАЛА ФАРМА 10,000 квадратних стій, 4-комнатний дім у Нью-Бронксі, Нью-Джерсі. \$790, малий заклад, \$10 місячно. Дуже добра земля, коло школи, крамниць, церков. Щоб оглянути місце, приїжджайте або пишіть: HAMILTON PARK REALTY CO., 63 Park Row, Room 714, New York.

КУПУЙТЕ ФАРМИ У МІШГЕН, де можна дістати найкращу фарму за найменшу ціну. Пишіть по списку фарм:
ALL MICHIGAN FARM BUREAU, 5021 Wyoming Ave., Dearborn, Mich. 102.
Helen Owinski.

Д-Р С. ЧЕРНОВ Європейський спеціаліст. Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкідливі кров. 223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 14. Офісні години 10-8; неділя 11-2. Жінка-доктор до обслуговування. Проміні X & флюороскоп \$2.00.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урадові години: рано від 10 до 12. вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ПОХОРОННІ ЗАВЕДЕННЯ

МИРОН ЛІТВИН УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Без ріжниць, як далеко поза Нью-Йорком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга широкі й чесна. — Офіс: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАНИМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568 BRANCH OFFICE & CHAPEL, 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.

ІВАН БУНЬКО Новий Український Удиртейкер зарплатжу погребам по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща. JOHN BUNCO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 14th St., NEW YORK CITY. Dignified Funerals at low as \$150. Telephone: Orchard 4-2568

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

У той час, як один з кавуру розмахнувся списом, щоб пробити нею Тарзана, Бравн пильно слідував за всім, що діялось довкруги. Побачивши небезпеку, він вистрілив з револьвера і положив дикуна трупом. Але списа вже була в повітрі. Та всесла голос револьвера перестеріг Тарзана. Він здрігнувся і це врятувало його: списа пройшла кілька сантиметрів.

Не звертаючи уваги на небезпеку, Джейн кинулася до Тарзана і сховалась у його обіймах. Тарзан також був дуже щасливий. Він тулив до себе Джейн, хоч в оселі кавуру розпугалося пекло. Бравн був зіплеваний з подібної матерії. Як тільки побачив Анету, він кинувся до неї і тулив гарненьку французку так, що їй аж кістки затріщали.

В цьому моменті якась чорна дівчина вирвалася з юрби і кинулась до Тарзана. В неї теж була радість на обличчі: „Це ви, великий бвана, яка я рада!“ — говорила вона. Це була дочка Мувира, вірного ватажка Тарзанових вазірів. Побачивши Тарзана, вона зрозуміла, хто викликав за колот, а разом була певна, що вона врятована Чорні безмежно вірили Тарзанові.

Тарзан перший обтрясся з цієї романтичної сцени. Рідо радісне обличчя знов сповиало і він заговорив: „Ми мусимо спішити. Бо кавуру цілком певно скоро очуняють і тоді захочуть на нас жорстоко пімститись. Нас замайло, щоб з ними зводити боротьбу. В отвертій боротьбі ми можемо тільки програти. Наш рятунок в утечі“.